

Οι εκπαιδευτικές διαδικασίες στο σεμινάριο

Σε όλες τις μεθόδους στο μάθημα της τεχνολογίας αξιοποιείται ως σημαντικό εκπαιδευτικό στοιχείο το σεμινάριο.

Το σεμινάριο είναι μια οργανωμένη συνάντηση μαθητών με σκοπό να συζητήσουν, να κάνουν κριτική, και να εκθέσουν τις θέσεις τους σε σχέση με θέματα που παρουσιάζονται από ένα ή περισσότερα μέλη της ομάδας τους. Οι παρουσιάσεις στα σεμινάρια πρέπει να αναφέρονται πρέπει να αναφέρονται σε θέματα αξίας και να ανήκουν σε μια ενότητα μελέτης με την οποία ασχολήθηκαν όλοι οι μαθητές που συμμετέχουν. Είναι πολύ σημαντικό για την επιτυχία του σκοπού του σεμιναρίου η συμμετοχή όλων των μαθητών σε εποικοδομητική συζήτηση μετά από κάθε παρουσίαση, για να δίνεται η δυνατότητα για διευκρινίσεις, για γενικεύσεις, και για αξιολόγηση. Κατά το σεμινάριο,

- Παρουσιάζεται στην τάξη μια ποσότητα ύλης από μαθητές ή από ειδικούς που έχουν προσκληθεί να μιλήσουν στην τάξη σχετικά με διάφορα θέματα.
- Διευκρινίζονται θέματα που απασχολούν τους μαθητές σαν συνέπεια της εργασίας τους στο μάθημα της τεχνολογίας.
- Διευρύνονται οι ορίζοντες των μαθητών από πλευράς γνώσεων.
- Συσχετίζονται εργασίες που ανήκουν σε μια ενότητα μελέτης.

Οι μαθητές κατά τη διάρκεια σεμιναρίων

- Κρίνουν την ακρίβεια ή την αξία του περιεχομένου που έχει παρουσιαστεί στο σεμινάριο.
- Διευρύνουν το περιεχόμενο της παρουσίασης, και εκθέτουν τις δικές τους γνώσεις και απόψεις σχετικά με τα θέματα που παρουσιάστηκαν.
- Βοηθούν το συμμαθητή τους που κάνει την παρουσίαση ή τους συμμαθητές τους που συμμετέχουν στο σεμινάριο, σε διάφορα θέματα που συζητήσαν, και στα οποία έχουν δυσκολίες.
- Δέχονται την κριτική και την βοήθεια των συμμαθητών τους.
- Αξιολογούν τις παρουσιάσεις στο σεμινάριο, και δέχονται ή απορρίπτουν το υλικό που παρουσιάστηκε.
- Μοιράζονται ιδέες και συμπεράσματα.
- Διευθύνουν ένα ή περισσότερα σεμινάρια.

Διαμόρφωση του χώρου του σεμιναρίου

Για το σεμινάριο οι μαθητές μαζεύονται κανονικά γύρω από ένα μεγάλο τραπέζι. Το μέγεθος του τραπεζιού που χρησιμοποιείται εξαρτάται από τον αριθμό των μαθητών που 62 συμμετέχουν σε αυτό. Είναι σημαντικό για την επιτυχία του σεμιναρίου, ο κάθε μαθητής που συμμετέχει να αντικρίζει όλους τους άλλους κατά πρόσωπο. Στο χώρο του σεμιναρίου θα υπάρχει επίσης μια οθόνη προβολής, πίνακας, μαγνητόφωνο για την καταγραφή των παρουσιάσεων και των συζητήσεων. Θα πρέπει να υπάρχει και δυνατότητα για συσκότιση όταν χρειάζεται. Επίσης είναι χρήσιμο για τους σκοπούς του σεμιναρίου, ο κάθε μαθητής να έχει μπροστά του στο τραπέζι μια κάρτα με το όνομά του και την αρμοδιότητά του.

Διαδικασίες στο σεμινάριο

Ορίζεται κυκλικά ένας μαθητής που έχει την υπευθυνότητα της οργάνωσης του σεμιναρίου ο οποίος και φροντίζει πλην άλλων και για τη διαμόρφωση του χώρου, δηλαδή :

- Την κυκλική τοποθέτηση των τραπεζιών ώστε ο κάθε μαθητής να αντικρίζει τους άλλους κατά πρόσωπο.
- Την εξασφάλιση οθόνης προβολής και κάθε μέσου που χρειάζονται οι μαθητές για τις παρουσιάσεις τους.
- Τον κατάλληλο φωτισμό, αερισμό, και θέρμανση του χώρου του σεμιναρίου.
- Την τοποθέτηση των καρτών με τα ονόματα των μαθητών πάνω στο τραπέζι κατά τρόπο που να διαβάζονται από όλους που συμμετέχουν.
- Την προμήθεια υλικού όπως μολύβια και σημειωματάρια για κάθε μαθητή που συμμετέχει στο σεμινάριο.

Ο μαθητής που είναι υπεύθυνος καθορίζει και το πρόγραμμα του σεμιναρίου. Τη χρονική διάρκεια και τη σειρά των παρουσιάσεων, και των συζητήσεων και της κριτικής μετά από κάθε παρουσίαση. Το πρόγραμμα αυτό τυπώνεται σε αντίτυπα και μοιράζεται σε όλους τους μαθητές που συμμετέχουν στο σεμινάριο.

Με την έναρξη του σεμιναρίου ο υπεύθυνος για την οργάνωσή του παρουσιάζει τους ομιλητές της ημέρας, τα ενδιαφέροντά τους, τις γνώσεις τους, την προσωπικότητά τους, καθώς και τα θέματα που θα παρουσιάσουν. Η διαδικασία αυτή είναι σημαντική για να δημιουργηθεί και η κατάλληλη ατμόσφαιρα μεταξύ των μαθητών που συμμετέχουν στο σεμινάριο.

Στο σημείο αυτό ο οργανωτής του σεμιναρίου μαθητής, καθορίζει και ορισμένους κανόνες για τη διεξαγωγή του. Για παράδειγμα αν θα επιτρέπονται ερωτήσεις κατά τη διάρκεια της παρουσίασης ή σχόλια, ποιος θα είναι ο τρόπος συμμετοχής στη συζήτηση που θα ακολουθεί κάθε παρουσίασης κλπ.

Επίσης εξηγεί και το πρόγραμμα του σεμιναρίου.

Το επόμενο βήμα είναι η παρουσίαση του πρώτου ομιλητή από τον υπεύθυνο του σεμιναρίου με ένα σύντομο σχόλιο για το θέμα που θα παρουσιαστεί.

Είναι σημαντικό για την επιτυχία του σεμιναρίου η συμμετοχή όλων όσων το παρακολουθούν, με ερωτήσεις, με κριτική για την εργασία που παρουσιάζεται, με έκφραση γνώσεων και ιδεών για το θέμα που παρουσιάζεται. Με τον τρόπο αυτό παρουσιάζονται γνώσεις και ιδέες που αξιολογούνται, ενισχύονται, βελτιώνονται, ή αλλάζουν.

Ο οργανωτής του σεμιναρίου που θα διευθύνει και τις συζητήσεις θα πρέπει :

- Να προσπαθήσει να δημιουργήσει ερεθίσματα στους συμμαθητές του για συμμετοχή στη συζήτηση.
- Να προσπαθήσει να αποφύγει λογομαχίες που δεν οδηγούν πουθενά.
- Να αποφύγει τη μονοπώληση της συζήτησης από ορισμένους μόνο μαθητές.
- Να δημιουργήσει τις προϋποθέσεις για να εκφραστούν διάφορες απόψεις για το θέμα που εξετάζεται.
- Να διατηρήσει τη συζήτηση στο θέμα που εξετάζεται.
- Να διατηρήσει τη συζήτηση και τις παρουσιάσεις στα χρονικά όρια που αναφέρονται στο πρόγραμμα.
- Να κλείνει τη συζήτηση όταν δεν είναι παραγωγική για το σύνολο.

Με το τέλος των παρουσιάσεων και των συζητήσεων ο οργανωτής του σεμιναρίου μαθητής θα πρέπει :

- Να εκθέσει τα συμπεράσματα στα οποία κατέληξε η τάξη σε σχέση με το θέμα που παρουσιάστηκε και τον τρόπο που παρουσιάστηκε.
- Να αναφερθεί στα θέματα που πρόκειται να παρουσιαστούν στο επόμενο σεμινάριο.
- Να ζητήσει τη γνώμη του καθηγητή για το σύνολο των δραστηριοτήτων που πραγματοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια του σεμιναρίου. Ο καθηγητής θα έχει έτσι την ευκαιρία να σχολιάσει το σεμινάριο, να εισηγηθεί βελτιώσεις, να διευκρινίσει και να εξηγήσει καλύτερα διάφορα θέματα που συζητήθηκαν.

Ο ρόλος του καθηγητή στο σεμινάριο

Ο ρόλος του καθηγητή είναι συνάρτηση του πόσο οι μαθητές γνωρίζουν τις διαδικασίες που ακολουθούνται σε ένα σεμινάριο. Σεμινάρια που γίνονται για πρώτη φορά σε μια τάξη απαιτούν από τον καθηγητή να ξοδέψει αρκετό χρόνο για να εξηγήσει τις διαδικασίες. Σε μια τέτοια περίπτωση ο καθηγητής θα πρέπει :

- Να βεβαιωθεί ότι ο κάθε μαθητής που συμμετέχει στο σεμινάριο καταλαβαίνει το ρόλο του.
- Να βεβαιωθεί ότι το σεμινάριο έχει την κατάλληλη σύνθεση και οργάνωση. Για παράδειγμα ένα μαθητή που θα διευθύνει το σεμινάριο, (θα κατευθύνει τη συζήτηση, θα φτιάξει το πρόγραμμα του σεμιναρίου, και γενικά θα είναι υπεύθυνος για την ομαλή διεξαγωγή του), ένα ή δύο τουλάχιστον παρουσιαστές μαθητές, και κατάλληλο αριθμό μαθητών που θα παρακολουθήσουν το σεμινάριο. Μικρή συμμετοχή μαθητών έχει το μειονέκτημα ότι δεν υπάρχει μεγάλη ποικιλία σε ιδέες και

γνώμες. Επίσης συμμετοχή πολλών μαθητών σε ένα σεμινάριο περιορίζει τη συμμετοχή τους σε συζητήσεις και η συνεισφορά του καθενός στο σύνολο είναι περιορισμένη.

- Να βοηθήσει στην προετοιμασία του προγράμματος, και στην οργάνωση του χώρου του σεμιναρίου.
- Να εξηγήσει στους μαθητές τους λόγους για τους οποίους οργανώνεται ένα σεμινάριο.
- Να καθοδηγήσει τους μαθητές κατά τη διάρκεια ενός σεμιναρίου όταν το κρίνει απαραίτητο, και να τους αξιολογήσει.

Με το πέρασμα του χρόνου και αφού οι μαθητές αποκτήσουν εμπειρία σχετικά με το σεμινάριο, η παρέμβαση του καθηγητή σταδιακά μηδενίζεται.